

Jesaja 36

- 1 In het veertiende jaar van koning Hizkia gebeurde het dat Sanherib, de koning van Assyrië, optrok tegen alle versterkte steden van Juda en ze innam.
- 2 De koning van Assyrië zond de commandant van Lachis naar Jeruzalem, naar koning Hizkia, met een sterke legermacht. Hij stelde zich op bij de waterloop van de bovenvijver, op de hoofdweg naar het Blekersveld.
- 3 Toen ging Eljakim, de zoon van Hilkia, het hoofd van de hofhouding, de stad uit naar hem toe, met Sebna, de schrijver, en Joah, de zoon van Asaf, de kanselier.
- 4 Daarop zei de commandant tegen hen: Zeg toch tegen Hizkia: Dit zegt de grote koning, de koning van Assyrië: Wat is dit voor vertrouwen dat u koestert?
- 5 Ik zeg (maar het is lippentaal): Er is beraad en gevechtskracht voor de oorlog. Op wie stelt u nu uw vertrouwen, dat u tegen mij in opstand komt?
- 6 Zie, u vertrouwt op die geknakte rietstaf, op Egypte. Maar als iemand daarop leunt, dringt hij in zijn hand en doorboort die. Zo is de farao, de koning van Egypte, voor allen die op hem vertrouwen.
- 7 En als u tegen mij zegt: Wij vertrouwen op de HEERE, onze God – is Hij het niet van Wie Hizkia de offerhoogten en altaren verwijderd heeft? En heeft Hizkia niet en tegen Juda en tegen Jeruzalem gezegd: Voor dit altaar moet u zich neerbuigen?
- 8 Nu dan, ga toch een weddenschap aan met mijn heer, de koning van Assyrië: ik geef aan u tweeduizend paarden, als u van uw kant daarvoor de ruiters kunt leveren!
- 9 En hoe zou u ooit een aanval kunnen keren van een enkele landvoogd van de geringste dienaren van mijn heer? U vertrouwt voor uzelf echter op Egypte vanwege zijn strijdwagens en ruiters.
- 10 Nu dan, ben ik buiten de wil van de HEERE tegen dit land opgetrokken om het te gronde te richten? De HEERE heeft tegen mij gezegd: Trek tegen dit land op en richt het te gronde!
- 11 Toen zeiden Eljakim, Sebna en Joah tegen de commandant: Spreek toch Aramees tegen uw dienaren, want dat verstaan wij. Spreek tegen ons geen Judees ten aanhoren van het volk dat op de stadsmuur is.
- 12 Maar de commandant zei: Heeft mijn heer mij alleen naar uw héér en naar ú gestuurd om deze woorden te spreken? Is het ook niet naar de mannen die daar op de muur zitten, om hun te zeggen dat zij met u hun eigen uitwerpselen zullen eten en hun eigen urine drinken?
- 13 En de commandant stelde zich op, riep met luide stem in het Judees en zei: Luister naar de woorden van de grote koning, de koning van Assyrië!
- 14 Dit zegt de koning: Laat Hizkia u niet bedriegen, want hij zal u niet kunnen redden.
- 15 Laat Hizkia u ook niet doen vertrouwen op de HEERE door te zeggen: De HEERE zal ons zeker redden, deze stad zal niet gegeven worden in de hand van de koning van Assyrië.
- 16 Luister niet naar Hizkia, want dit zegt de koning van Assyrië: Geef u aan mij over, kom uit de stad naar mij toe. Dan mag ieder eten van zijn eigen wijnstok en ieder van zijn eigen vijgenboom, en ieder water drinken uit zijn eigen put,
- 17 totdat ik kom en u meevoer naar een land als uw eigen land, een land van koren en nieuwe wijn, een land van brood en wijngaarden.
- 18 Laat Hizkia u niet misleiden door te zeggen: De HEERE zal ons redden. Hebben de goden van de volken, ieder zijn eigen land, gered uit de hand van de koning van Assyrië?
- 19 Waar zijn de goden van Hamath en Arpad? Waar zijn de goden van Sefarvaïm? Hebben zij Samaria dan soms uit mijn hand gered?
- 20 Wie onder al de goden van deze landen zijn er die hun land uit mijn hand gered hebben? Zou de HEERE Jeruzalem dan wél uit mijn hand redden?
- 21 Maar zij zwegen en antwoordden hem met geen woord, want het gebod van de koning was dit: U mag hem niet antwoorden.

22 Toen kwam Eljakim, de zoon van Hilkia, het hoofd van de hofhouding, met Sebna, de schrijver, en Joah, de zoon van Asaf, de kanselier, in gescheurde kleren naar Hizkia toe. Zij vertelden hem de woorden van de commandant.

Toen Achaz koning was.

We nemen 701 v Chr. – als historisch vaststaand jaartal – als uitgangspunt. In dat jaar belegerde Sanherib, de koning van Assur Jeruzalem. Jesaja 36:1 *In het veertiende jaar van koning Hizkia gebeurde het dat Sanherib, de koning van Assyrië, optrok tegen alle versterkte steden van Juda en ze innam.* Veertien jaar daarvóór was Hizkia koning geworden, lezen we. Dat was dus in 715 v Chr. Hizkia was een volstrekt andere koning dan zijn vader Achaz. Koning Achaz heeft – zeer tegen de zin van de HEERE en Jesaja – met Assur aangepapt. Iemand zal zeggen ‘dat hij onder grote druk stond.’ Jesaja 7. Het was inderdaad een spannende tijd voor de koning. Wat is het geval? Damascus en Samaria hebben in die tijd Jeruzalem onder grote druk gezet om een coalitie te vormen tegen Assur. De koningen van Syrië en Noord Israel trokken dreigend op naar Jeruzalem. Ze waren van plan de koning af te zetten. Hoewel God koning Achaz via Jesaja – dat was op diezelfde plek bij de bovenvijver – een hart onder de riem wilde steken en opriep om op Hem te vertrouwen, koos hij ervoor om zich in de armen van de wereldleider van dat moment te storten: Assur. Hij riep Assur te hulp tegen Samaria en Damascus. Assur gaf gehoor aan die roep om hulp en verwoestte Damascus in 735 en Samaria in 722 v Chr. Op zich leek het allemaal gunstig voor koning Achaz uit te pakken, maar het was ongunstig dat hij per direct in een afhankelijkheidsrelatie tot Assur kwam te staan. Hij werd vazal van Assur en moest jaarlijks zijn tribuut betalen. Daar komt nog bij dat de koning ook een zekere geestelijke afhankelijkheid aan de dag legde. Hij ontmoette de koning van Assur in Damascus. Maar het ging nog verder. Koning Achaz was erg onder de indruk. Hij liet NB een kopie maken van het altaar van de god van Assur en dat liet hij plaatsen op het tempelplein in Jeruzalem. Het altaar van de HEERE moest zogenaamd voor onderhoud weggebracht worden. Ook de tempel, het huis van God in Jeruzalem verwaarloosde hij. Het is overbodig om te zeggen dat een slecht voorbeeld van de koning een slecht effect heeft op de bevolking; de altaren voor allerlei goden schoten als paddenstoelen uit de grond.

Koning Achaz

koning Hizkia

Jesaja.

Het gedeelte uit Jesaja 36-39 staat vrijwel letterlijk afgedrukt in 2 Koningen 18 en 2 Kronieken 32. Wanneer iemand vraagt ‘Wie heeft het van wie overgenomen?’, moet het antwoord vermoedelijk

zijn dat 2 Koningen en Kronieken het overgenomen hebben uit het boek Jesaja. Toevallig weten we in dit opzicht iets meer van de profeet Jesaja. Hij wordt vaak voluit genoemd: 'Jesaja, de zoon van Amoz.' Van deze Jesaja weten we dat hij co-writer is geweest van het boek Kronieken. De boeken Koningen en Kronieken vormen de geschiedschrijving van de koningen in Israel en later van Juda en Noord-Israel. Het is niet alleen geschiedschrijving, want met het historische relaas werd er ook met een profetische blik gekeken naar het optreden van de koning in relatie tot de God van Israel en het verbond dat Hij met het volk Israel had gesloten. In het boek Kronieken wordt vermeld dat Jesaja de geschiedenis van koning Uzzia beschreven heeft. 2 Kronieken 26:3,4 *Uzzia was zestien jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde tweeënvijftig jaar in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Jecholia, uit Jeruzalem. Hij deed wat juist was in de ogen van de HEERE, overeenkomstig alles wat zijn vader Amazia gedaan had.* Ook wordt in dat boek aangegeven dat hij de geschiedenis van koning Hizkia – zoals die is opgenomen in het boek Koningen – voor zijn rekening heeft genomen. De Kronieken schrijver heeft – gezien de inhoud van het boek – een bijzondere interesse voor de wederwaardigheden van de dienst van de HEERE met de tempel en de priester en de Levieten. Juist ten aanzien van koning Hizkia is er veel gepubliceerd wat de grote betrokkenheid van de koning weergeeft met de tempeldienst en de mensen die daar een bijzondere verantwoordelijkheid hebben, zoals de priesters en de Levieten. 2 Kronieken 29-31

Jesaja co-writer van de boeken Kronieken en Koningen.

2 Kronieken 26:22 Het overige nu van de geschiedenis van Uzzia, van het begin tot het einde, heeft de profeet Jesaja, de zoon van Amoz, beschreven.

2 Kronieken 32:32 Het overige nu van de geschiedenis van Hizkia en zijn gunstbewijzen, zie, die zijn beschreven in het visioen van de profeet Jesaja, de zoon van Amoz, en in het boek van de koningen van Juda en Israël.

De profeet Jesaja. (Michelangelo)

Koning Hizkia brak met de lijn van zijn vader, koning Achaz.

Hizkia was anders dan zijn vader. Vaak wordt bij de nieuwe koning zijn moeder genoemd. Zij zal zeker een positieve invloed op hem gehad hebben. Hij was 25 jaar toen hij koning werd. Het was vanaf het begin van zijn koningschap alsof de zon door de wolken heen brak. Hij heeft alle altaren en afgoden

opgeruimd en de tempel in Jeruzalem in zijn oorspronkelijke staat hersteld en verfraaid. Dát was de plaats waar het volk kon aanbidden en dienen. Het altaar van zijn vader heeft hij weggedaan en dat van de HEERE teruggezet. Niet alleen deed hij dit voor het gebied waarover hij koning was, maar ook de noordelijke stammen – die voor den deel in ballingschap gevoerd waren – benaderde hij met de uitnodiging naar Jeruzalem te komen en de God van Israel te eren. Hij herstelde niet alleen de dienst van de HEERE maar vierde ook met het hele volk het Pascha-feest. 2 Kronieken 29-32 Ook de relatie met Assur veranderde met het koningschap van Hizkia. Hij stopte met de jaarlijkse tributbetaling. God stond achter deze beslissing. Zie inzet. In Assur was de troonswisseling van Sargon op Sanherib niet zonder gevolgen gebleven. Alle onderworpen landen en volken zagen het blijkbaar als een geschikt moment om de afhankelijkheidsrelatie met Assur te testen. Maar in die zin deed Sanherib niet onder voor zijn vader. Hij trok eerst richting het oosten en onderwierp Babel nogmaals. Daarna zette hij zijn schreden richting het westen en het zuiden. Hij daalde met een groot leger af langs de kust van Foenicië en onderwierp Tyrus en Sidon. Daarna enkele steden van de Filistijnen. In het zuiden was eenzelfde reactie voelbaar op de troonswisseling in Assur. De grote macht Egypte had contact gezocht met de Filistijnen en Edom en Juda en Tyrus en Sidon om gezamenlijk een vuist te maken. Koning Hizkia deed mee, sterker hij 'ontfermde' zich ook over de koning van Ekron, een Filistijnse stadsstaat die niet meewerkte met de coalitie. Toen Assur zich tegen Jeruzalem/Juda keerde werden eerst alle versterkte steden onderworpen, terwijl de koning zich legerde in Lachis, ook een Judese stad. Hij stuurde zijn commandant naar Jeruzalem. Daarvoor had koning Hizkia nog gevraagd naar de voorwaarden voor vrede en de prijs betaald in goud en zilver. Bij die gelegenheid ontdeed hij de tempel van de HEERE weer van het bladgoud dat hij er aangebracht had. Ondanks het feit dat hij zijn tributverplichtingen alsnog had ingelost, werd hij toch aangevallen. Dat merkte hij met de komst van de commandant van het leger van Assur die met een grote legerafdeling tegen Jeruzalem optrok. Het was misschien wel juist om afhankelijk te blijven dat Juda steun zocht bij Egypte, maar God en de profeet Jesaja waren er vanaf het begin niet van gecharmeerd. Wel stond Jesaja achter de herstelbetaling. Sterker, God nam het Assur bijzonder kwalijk dat ze zich niet aan hun woord hielden. Jesaja 33;1,8 Ondanks de betaling viel Assur Jeruzalem aan.

Assur en zijn koning Sanherib.

Het profetisch oordeel over koning Hizkia is gunstig.

2 Koningen 18:2-7

Hij was vijftientig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde negenentwintig jaar in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Abi, de dochter van Zacharia. Hij deed wat juist was in de ogen van de HEERE, overeenkomstig alles wat zijn vader David gedaan had. Hij nam de

offerhoogten weg, sloeg de gewijde stenen in stukken en hakte de gewijde palen om. Hij verbrijzelde ook de koperen slang, die Mozes gemaakt had, omdat de Israëlieten er tot die tijd toe reukoffers aan gebracht hadden; men noemde hem Nehustan. Hij vertrouwde op de HEERE, de God van Israël, zodat er na hem zijns gelijke niet was onder alle koningen van Juda, en ook niet onder hen die er vóór hem geweest waren. Want hij hield zich vast aan de HEERE; hij week er niet van af Hem na te volgen, en hij nam Zijn geboden in acht, die de HEERE Mozes geboden had. De HEERE was met hem. Overal waarheen hij uittrok, handelde hij verstandig. Bovendien kwam hij in opstand tegen de koning van Assyrië en diende hem niet meer.

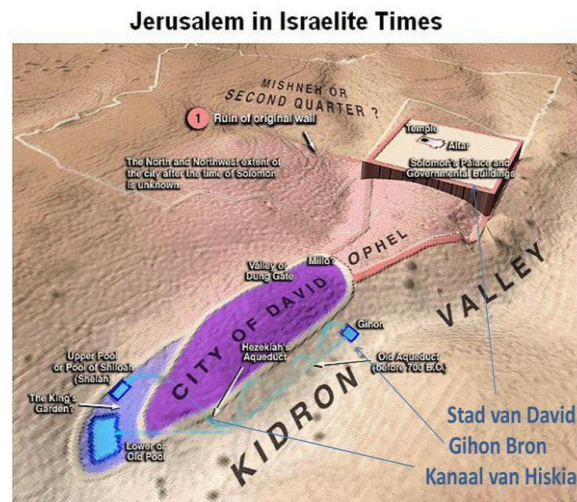
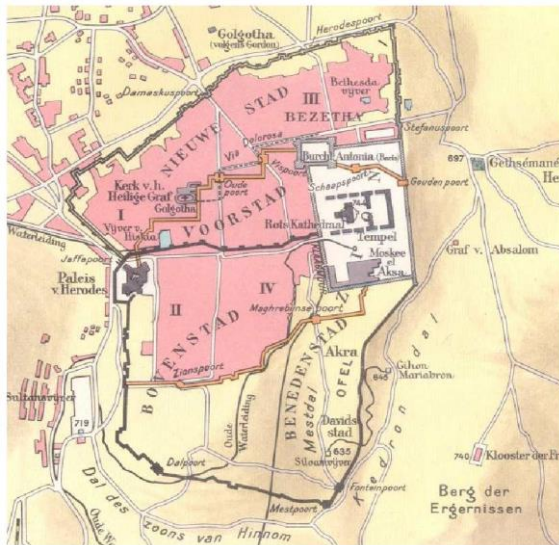
Lachis uit de tijd van Hizkia.

Hizkia heeft wel wat om over na te denken bij de belegering van Jeruzalem.

Zonder koning Hizkia te verdedigen en zijn gedrag goed te keuren zouden wij spreken van 'vertrouwen en verantwoordelijkheid', een combinatie die we zelf ook vaak hanteren. We bidden om vergeving én nemen de medicatie die de arts voorschrijft. Ook in het herstel wat hij teweegbracht liet hij deze beide kwaliteiten zien. Zo liet hij de tempel reinigen en herstelde de dienst van de offers en maakte een nieuwe indeling voor de priesters en Leviëten. Daarbij herstelde hij de muren van Jeruzalem en de Millo en hij liet veel wapens maken. Hij deed het een, maar liet het andere niet na. 2 Kronieken 39-32 Koning Hizkia heeft het hart op de goede plaats. Het geloof in God en de dienst aan Hem gaat de koning voor alles. Hij maakt zich ook geheel in lijn met zijn geloof onafhankelijk van Assur. Maar wanneer Sanherib hem bedreigt, betaalt hij de genoemde prijs om een militaire aanval op Jeruzalem te voorkomen. Het mocht niet baten. Sanherib viel de stad aan ondanks alle schone beloften. God neemt dit de koning zeer kwalijk en laat dat via de profeet Jesaja ook merken. God houdt niet van mensen die niet doen wat ze beloven. 'Onbetrouwbaar' noemt de HEERE dat soort mensen. Aan de andere kant wees God het steunen op Egypte vanaf het begin af. Het zal behoord hebben tot de combinatie 'vertrouwen en verantwoordelijkheid', maar Hizkia wist vanaf het begin via Jesaja dat God hier geen voorstander van was. Het kan zijn dat hij zich lastig kon onttrekken aan de invloed van genabuurde landen, het lijkt er echter op dat hij een redelijk belangrijke rol speelde in de coalitie omdat hij zich NB 'ontfermde'- lees door hem gevangen te houden – over de koning van Ekron die niet meewerkte. Al die dingen moeten hem door het hoofd gespeeld hebben toen de commandant zich meldde voor de muren van Jeruzalem. Waarom de ontmoeting plaatsvindt bij de waterloop van de bovenvijver is onbekend, behalve dan dat dit vermoedelijk een redelijk hoge plek buiten de muren is geweest. De bron Gihon, is een plek die ook nog de levensader – waterloop oftewel een aquaduct – voor de stad Jeruzalem bevatte. De bron ligt aan de noordzijde van de Davidsstad, ten oosten van de Ofel buiten de muur. Vanaf de Gihonbron loopt er een tunnel naar de Siloamvijver binnen de stad. Het was in die zin een vitale plaats voor de stad. Het is koning Hizkia die de tunnel heeft aangelegd. Behalve het herstellen van Jeruzalem's muren – 2 Kronieken 32:5 – heeft hij ook gezorgd voor toevoer van een primaire levensbehoefte voor een belegerde stad: water. Jesaja

36:2 *De koning van Assyrië zond de commandant van Lachis naar Jeruzalem, naar koning Hizkia, met een sterke legermacht. Hij stelde zich op bij de waterloop van de boventijver, op de hoofdweg naar het Blekersveld. De poortdeur ging op een kier. Er verschenen drie mannen, die dichtbij koning Hizkia stonden. Ze gingen de stad uit om de commandant van Assur te spreken die met een legerafdeling opgetrokken was naar Jeruzalem. We zien dat Eljakim de leiding heeft gekregen en dat Sebna gedegradeerd is tot schrijver. In Jesaja 22 hadden we al meegekregen dat de positie van Sebna blijkbaar onhoudbaar was. Hij had een te groot ego en God had zijn mantel – lees zijn functie – aan Eljakim overgedragen. Verder is er Asaf de kanselier. Jesaja 36:3 *Toen ging Eljakim, de zoon van Hilkia, het hoofd van de hofhouding, de stad uit naar hem toe, met Sebna, de schrijver, en Joah, de zoon van Asaf, de kanselier.**

Jeruzalem met de Gihonbron buiten de oostelijke muur.

De woorden van de commandant van Assur zitten vol met oorlogs-erotiek.

Niemand hoeft te vragen naar het doel van het overleg tussen de vertegenwoordiger van Assur en die van Juda. De commandant neemt het voortouw. Het zou goed kunnen dat hij inderdaad een functie heeft in het leger. In het Hebreeuws staat er rabsaké. Maar hij kan ook minister zijn van informatie of iets dergelijks. Zijn woorden zijn vol van oorlogs-retoriek. Het mag dan zo zijn dat een oorlog wordt beslist door wapens, maar met het woord kun je ook veel schade aanrichten. Met het woord kun je blameren, aan het twijfelen brengen, mensen tegen elkaar opzetten enz enz. Deze rabsaké is bedreven in het ondermijnen van het moreel. Hij zegt een woord tegen de afgezanten van koning Hizkia en het is al doorspekt met minachting. De koning van Assur hemelt hij op. Hij noemt hem 'de grote koning' en herhaalt het woord koning nog maar eens. Hizkia acht hij de titel *koning* niet eens waardig. De rabsaké vraagt in onze woorden 'waar ze in Jeruzalem het lef vandaan halen om de poorten gesloten te houden?' Jesaja 36:4 *Daarop zei de commandant tegen hen: Zeg toch tegen Hizkia: Dit zegt de grote koning, de koning van Assyrië: Wat is dit voor vertrouwen dat u koestert?* De gesloten poort wordt uitgelegd als opstand tegen Assur. Ook al hebben ze het in Jeruzalem misschien wel over 'overleg en gevechtskracht'; Het stelt niets voor volgens de commandant van Assur. Het zijn enkel woorden. Het woord *vertrouwen* valt opnieuw. Waar ze dat vandaan halen? Wat maakt nou dat ze denken Assur te kunnen weerstaan? Jesaja 36:5 *Ik zeg (maar het is lippentaal): Er is beraad en gevechtskracht voor de oorlog. Op wie stelt u nu uw vertrouwen, dat u tegen mij in opstand komt?* De propagandamachine komt op gang en wat blijkt – zoals zo vaak bij propaganda? – men heeft zijn huiswerk goed gedaan. Assur blijkt goed op de hoogte. In de tijd van koning Achaz waren de ambtenaren van Assur vaak in Jeruzalem gesignaleerd. Ze liepen rond met

aantekenboeken. Wat ze noteerden was niet iedereen duidelijk, maar ze waren arrogant en spraken beroerd Judees. Het zal wel te maken hebben gehad met het tribuut dat Juda moest afdragen en met de veranderingen op het gebied van defensie. Ondertussen moeten ze goed thuis geraakt zijn in de dingen die voor Juda belangrijk waren. Hoe ze dachten. Wat ze geloofden.

De commandant zegt 'dat Egypte het vertrouwen van Jeruzalem zal beschamen.'

Het is Egypte. Koning Hizkia vertrouwt op Egypte. Maar de rabsaké kan zo wel vertellen waar dat op uitdraait. Egypte is één grote teleurstelling. (Daar had hij overigens gelijk in. Hij raakte een gevoelige snaar. Ook de HEERE en de profeet Jesaja hadden er tegen gewaarschuwd. God kon Zich totaal niet vinden in het steun zoeken bij Egypte.) En dan gebruikt de commandant een metafoor die later ook nog eens door Ezechiël gebruikt zal worden. Hij vergelijkt Egypte met een stok waarop iemand steunt. Maar in dit geval is het een rietstengel, die bij geringe belasting breekt en vervolgens vlijmscherp door de hand steekt. Zo zal het Juda vergaan als ze steun verwachten van Egypte. Jesaja 36:6 *Zie, u vertrouwt op die geknakte rietstaf, op Egypte. Maar als iemand daarop leunt, dringt hij in zijn hand en doorboort die. Zo is de farao, de koning van Egypte, voor allen die op hem vertrouwen.*

IJsvogel op een rietstengel.

Rabsaké raakte een gevoelig punt: het ene altaar in Jeruzalem.

De rabsaké bouwt zijn retoriek goed op. Nee, zal koning Hizkia zeggen: 'Wij vertrouwen niet op Egypte, maar op de HEERE onze God.' Deze buitenlander gebruikt NB de eigen Naam van God, namelijk HEERE Jahwe. Hij weet blijkbaar van de reformatie die door koning Hizkia is doorgevoerd over het hele land. Alle afgodsbeelden werden verbrand en de altaren afgebroken, ook al waren het altaren waar de naam van de HEERE aan verbonden was. Voor de rabsaké is zo iets ondenkbaar en stupide. Wie doet zo iets? Dat is toch een gigantische verzwakking van het geloof! Zo voelden veel mensen uit Juda dat ook. Die waren ook niet gelukkig met de 'schoonmaakactie' van de koning, maar Hizkia was koning, die ging daarover. De rabsaké wilde maar wat graag het ongenoegen – wat er leefde bij de Joden – voeden met boosheid. Tweespalt zaaien, dat zou een mooi effect zijn van zijn woorden. Voor de rabsaké – en voor veel mensen uit Juda – was het een foute aanpak van de koning om alle altaren in Juda terug te brengen tot die ene op het tempelplein in Jeruzalem. Jesaja 36:7 *En als u tegen mij zegt: Wij vertrouwen op de HEERE, onze God – is Hij het niet van Wie Hizkia de offerhoogten en altaren verwijderd heeft? En heeft Hizkia niet en tegen Juda en tegen Jeruzalem gezegd: Voor dit altaar moet u zich neerbuigen?*

De tempel van Salomo was in gebruik in de tijd van koning Hizkia met het offeraltaar en de Zee.

De commandant probeert met zijn stekelige vragen wantrouwen te zaaien.

Toen de commandant met een kleine groep van directe medewerkers op de heuvel ging staan bij de Gihonbron, werd de poort van Jeruzalem geopend. Er kwamen drie mannen naar buiten. Daarna werd de poort weer gesloten. Toen was de toon gezet. Jeruzalem ging zich niet overgeven. De drie afgevaardigden van de koning kwamen om de voorwaarden te horen. Die kwamen er niet. Het werd geen gesprek. Het werd een monoloog van de rabsaké. Hij sprak redelijk luid. Gaandeweg verhief hij zijn stem. Dat doen mensen die graag hun punt maken en gaandeweg het gevoel krijgen dat het niet overkomt. Misschien dacht Jeruzalem voldoende soldaten op de been te kunnen brengen. Maar met soldaten red je het niet. Assur beschikt over de voor die tijd modernste militaire uitrusting: de strijdswagen getrokken door twee paarden en de ruiters te paard. Waarschijnlijk beschikte Jeruzalem niet eens over ruiters, laat staan paarden. Het bracht de commandant op een idee. 'Laten we wedden. Ik schenk u tweeduizend paarden als u de ruiters kunt leveren. Wedden dat u die niet hebt?!' Jesaja 36:8 *Nu dan, ga toch een weddenschap aan met mijn heer, de koning van Assyrië: ik geef aan u tweeduizend paarden, als u van uw kant daarvoor de ruiters kunt leveren!* Feitelijk was het niet nodig dat de commandant met zo'n groot leger aanwezig was. De helft was ook voldoende geweest. 'Stel dat we een landvoogd zouden sturen met een mensen die het minst in aanzien zijn in het leger van Assur, dan nog zou u geen schijn van kans maken.' Er schoot hem nog een gedachte te binnen: 'Oh, daarom vertrouwt u op Egypte. Omdat die ruiters en strijdwagens hebben?' U laat zich lelijk in de kaart kijken. U heeft Egypte nodig omdat u een stelletje armoedzaaiers als soldaten hebt. Dat maakt geen sterke indruk, afgezien van het feit dat Egypte u toch niet gaat helpen, etaleert u ook nog eens uw eigen zwakheid. Jesaja 36:9 *En hoe zou u ooit een aanval kunnen keren van een enkele landvoogd van de geringste dienaren van mijn heer? U vertrouwt voor uzelf echter op Egypte vanwege zijn strijdwagens en ruiters.* De commandant deelde rake tikken uit. De gezanten van koning Hizkia spraken de commandant niet tegen. Feitelijk hadden ze vermoedelijk ook geen verweer. Het vertrouwen van de regeringsambtenaren kreeg een flinke deuk. De laatste tik voelt als een mokerslag. Die hadden ze niet zien aankomen. Het ging over de defensie van Jeruzalem, maar plotseling schakelde de commandant weer over op het geloof. 'Had God Assur niet gestuurd om het aan te vallen?' Inderdaad had de profeet Jesaja daarvoor gewaarschuwd. Die had het allemaal wel aan zien komen. Hij had de koning gewaarschuwd voor deze maneuver van Assur. Hij had niet gezegd 'dat Assur Juda te gronde zou richten', maar dat van die aanval, was op zich in overeenstemming met wat God hen had doen weten. Had God niet alle touwtjes in handen? Als God tegen hen was, hadden ze dan enige kans? Hun geloof stond te wankelen. Jesaja 36:10 *Nu dan, ben ik buiten de wil van de*

HEERE tegen dit land opgetrokken om het te gronde te richten? De HEERE heeft tegen mij gezegd: Trek tegen dit land op en richt het te gronde!

De rabsaké werd verzocht niet langer in het Judees te spreken.

Eindelijk kwam er een reactie van de mannen die de poort van Jeruzalem hadden verlaten om met de commandant te spreken. Maar het ging niet over de inhoud, het ging over de taal waarin de rabsaké sprak: Judees. De legeraanvoerder van Assur was hoe langer hoe harder gaan spreken. Onbewust wilde hij zijn woorden extra kracht bijzetten. Dat deed hij door elk woord uit te spreken alsof het een aparte zin was. Hij deed het ook door zijn stem te verheffen. Langzaam maar zeker bekwam de drie mannen het gevoel dat de mannen op de muur van Jeruzalem letterlijk konden horen wat de rabsaké zei. Als ze het konden horen dan konden ze het ook verstaan want er werd Hebreeuws gesproken. De drie mannen vroegen beleefd of het niet in het Aramees kon. Dat was de wereldtaal van die dagen. Zij zelf spraken wel een beetje over de grens en zouden daar geen moeite mee hebben om Aramees te verstaan. Het directe voordeel zou zijn dat de mannen op de muur er niets van mee zouden krijgen. Dat was de reden van het verzoek. Jesaja 36:11 *Toen zeiden Eljakim, Sebna en Joah tegen de commandant: Spreek toch Aramees tegen uw dienaren, want dat verstaan wij. Spreek tegen ons geen Judees ten aanhoren van het volk dat op de stadsmuur is.* Dat hadden ze misschien beter niet kunnen zeggen. De commandant had ze precies waar hij ze wilde hebben. Hij had hen geïntimideerd met zijn woorden. De mannen wilden blijkbaar voorkomen dat de inwoners van Jeruzalem het ook in hun broek deden. Nou, hij wilde die mensen van Jeruzalem wel laten weten hoe de zaak er voor stond, namelijk niet goed. Als ze zo doorgaan zouden die mensen al gauw hun eigen uitwerpselen moeten eten en hun eigen plas drinken. Tenminste als ze nog iets binnen te krijgen. Hij was van plan de stad volledig af te sluiten. Jesaja 36:12 *Maar de commandant zei: Heeft mijn heer mij alleen naar uw héér en naar ú gestuurd om deze woorden te spreken? Is het ook niet naar de mannen die daar op de muur zitten, om hun te zeggen dat zij met u hun eigen uitwerpselen zullen eten en hun eigen urine drinken?* Toen de rabsaké merkte dat ze bang waren dat de mannen op de muur veel meekregen van wat er gezegd werd, richtte de Assyriër zich direct tot de mensen op de muur. Op die manier kon hij op een wel heel directe manier het vertrouwen van de mensen in Jeruzalem ondermijnen. Blijkbaar zijn ze nogal loyaal aan de koning. Het eerste wat die mensen moesten volgens de commandant weten is 'dat Hizkia niets is vergeleken bij de grote koning van Assur.' Hij misgunt Hizkia nog steeds de titel van koning. Loyaliteit is volgens Assur wellicht een goede zaak, maar niet als de stad – in het geval van Jeruzalem – er hopeloos voorstaat. Ze maken geen schijn van kans tegen het grote Assur. Jesaja 36:13,14 *En de commandant stelde zich op, riep met luide stem in het Judees en zei: Luister naar de woorden van de grote koning, de koning van Assyrië. Dit zegt de koning: Laat Hizkia u niet bedriegen, want hij zal u niet kunnen redden.*

1

spreken met stemverheffing.

De gelovige kan inderdaad niet bij voorbaat rekenen op de uitredding door God.

De rabsaké was van mening dat de inwoners van Jeruzalem niet blind moesten varen op hun koning. Ook als de koning doorverwijst naar de HEERE is het nog geen uitgemaakte zaak. De gelovige kan

God inderdaad niet als een soort van hefboom gebruiken om te realiseren waar hijzelf te zwak voor zou zijn. Dat zou zomaar het geval kunnen zijn in geval van koning Hizkia. Die had zich namelijk – in gelovig opzicht – van zijn beste kant laten zien. Hij had het geloof in de HEERE, de God van Israel gezuiverd van alles wat in de tijd aangekoekt was en tot zijn essentie teruggebracht. Ook had hij de tempel gereinigd en opgeknapt en de Levietendienst op orde gebracht, samen met het brengen van alle voorgeschreven offers. Ook had hij het Paschafeest gevierd met alle bewoners van het land. In zo'n geval kan zich zomaar de situatie voordoen 'dat iemand meent dat God hem iets verschuldigd is.' Het zijn gelegenheden die zich uitstekend lenen voor de misvatting dat God zo iemand altijd uit de brand helpt. Het kan zijn dat God dat doet, maar Gods hulp komt in dat geval niet voort uit een soort van erkentelijkheid voor de goede daden van een persoon, maar omdat de HEERE dat met zoveel woorden heeft toegezegd. Dat dit soort kunnen dingen gebeuren, is zeker. Maar – zoals gezegd – wanneer God *een toezegging* heeft gegeven zoals aan koning Hizkia mag hij er zeker van zijn dat God Jeruzalem zal redden. En die toezegging lag er van Gods kant. Hij zou Jeruzalem bevrijden van zijn belegeraar. Jesaja 33:1-6 Ook het volk steunt terecht op koning Hizkia, want God heeft Zich erachter gesteld. De rabsaké zit er dus helemaal naast, als hij zegt dat het volk door koning Hizkia bedrogen wordt. Jesaja 36:5 *Laat Hizkia u ook niet doen vertrouwen op de HEERE door te zeggen: De HEERE zal ons zeker redden, deze stad zal niet gegeven worden in de hand van de koning van Assyrië.*

Affiche van gebedsdag in coronatijd.

God en het coronavirus.

Ook nu het coronavirus rondwaart hebben sommigen er een handje van om te denken – dat wanneer een mens in de God van de Bijbel gelooft – hij niet bang hoeft te zijn. Wat dat betreft is het goed om te vragen 'Waar God dat heeft beloofd?' Als God dit heeft beloofd, zal Hij zijn kinderen zeker beschermen. God doet wat Hij zegt. Maar heeft God dit gezegd? Er zijn altijd beloften – gedaan in specifieke Bijbelse omstandigheden – die toegepast worden in een andere tijd in een andere situatie. Dat kan zomaar niet. Er zijn voorgangers die de neiging hebben gewoon met hun gemeente samen te blijven komen, 'omdat God hen zal beschermen.' Feit is dat in de overgangstijd – van niet-corona naar corona besmettingen – het juist kerkelijke samenkomsten geweest zijn die een besmettingshaard vormden. Dat was in Zuid Korea het geval maar ook in diverse steden in Nederland is er hier en daar een verband, ook met christelijke verpleeghuizen waar biddag gehouden werd. Versta mij goed: De kerk is niet de oorzaak maar soms – ook door de overtuiging van de voorganger 'dat God hen zou beschermen' – tot besmettingsgebied geworden. 'Maar, zal iemand zeggen: Koning Hizkia was de HEERE toch bijzonder toegewijd. Zeker, maar ook dat is geen garantie.' Denk aan koning Josia een nazaat van koning Hizkia – die zo'n honderd jaar

na hem leefde en als koning werkte – dat was ook een groot reformator. Iemand die helemaal in lijn met zijn vrome voorvader en in lijn met Gods bedoeling het land ontdeed van alle wildgroei van afgodendienst. Jeremia stond vierkant achter de koning. Maar toen de Egyptische farao met een groot leger door het land Israel op weg was naar een veldslag tegen Babel, hield koning Josia hem tegen. Waarschijnlijk voelde de koning zich gesteund door zijn onverdroten toewijding aan God en verwachtte hij dat God hem zeker zou helpen, zoals Hij vroeger ook zijn voorvader Hizkia of David had geholpen. Het is een overweging, maar niet één die hout snijdt. Koning Hizkia had namelijk een toezegging van de HEERE via de profeet Jesaja ontvangen. Die toezegging miste koning Josia. Jeremia had nooit de indruk gewekt dat de koning altijd en overal de bescherming van God zou genieten. Dat genoot hij niet. Koning Josia kwam om in de strijd. Het was een harde klap voor het geloof en de reformatie van Josia. Ten onrechte, maar zo gaan die dingen. Koning Hizkia daarentegen kon wel degelijk bouwen op een belofte die God bij monde van Jesaja niet eens maar meermalen had gedaan: God zou Jeruzalem redden. Koning Hizkia kon daar van op aan. En dus ook de inwoners van Jeruzalem. Wat de coronavirus betreft. Een oude man van negentig zegt: 'Als ik het krijg, ga ik naar de hemel.' Dat is helemaal juist. Voor iemand die op God vertrouwt door de Heere Jezus en die zich aan God houdt, is er de zekerheid van Gods toezegging.

Ieder onder zijn eigen wijnstok en vijgenboom.

Ieder zal zitten onder zijn eigen wijnstok en vijgenboom.

De commandant uit Assur blijkt bijzonder goed op de hoogte van Israëls geloof. Het is hem zelfs niet onbekend wat de beloning is van God voor wie oprecht op Hem vertrouwt en zich aan Hem houdt: God zal die persoon zegenen of om met de woorden van de Bijbel te spreken: 'Hij zal zitten onder zijn eigen wijnstok en onder zijn vijgenboom, van Dan tot Berseba, al de dagen van Salomo. Onbedoeld roept de rabsaké herinneringen op aan een van de mooiste tijden van Israel, die van koning Salomo. Het volk leefde dicht bij de HEERE God en er was vrede en recht in het hele rijk. Die tijd uit het verre verleden zou zomaar toekomstmuziek kunnen bevatten, als Jeruzalem doet wat de commandant voorstelt; namelijk dat ze de poorten van de stad openzetten en zich overgeven aan Assur. Dan zal er geen bloed vloeien. Iedereen – voor zover ze geen stedeling zijn – kan terug naar zijn boerderij en in alle rust het land bewerken de het vee hoeden, zaaien en oogsten en in vrede eten en drinken. Dat is dus waar de commandant naar toewerkt de overgave van Jeruzalem. In dat geval kan Assur de stad zonder slag of stoot in bezit nemen. Jesaja 36:16 *Luister niet naar Hizkia, want dit zegt de koning van Assyrië: Geef u aan mij over, kom uit de stad naar mij toe. Dan mag ieder eten van zijn eigen wijnstok en ieder van zijn eigen vijgenboom, en ieder water drinken uit zijn eigen put.* Maar de commandant is nog niet uitgesproken. Dit verhaal krijgt nog een staartje. De uiteindelijke bedoeling – zo wordt verderop duidelijk – is om het hele volk weg te voeren naar Assur. Het is opmerkelijk dat de legeraanvoerder hier het achterste van zijn tong laat zien. Dat hij op dit punt eerlijk is, zal overigens

niet zozeer zijn reden vinden in zijn oprechtheid als wel in de algemene indruk dat dit de opzet van Assur zou zijn: namelijk om Jeruzalem in ballingschap te voeren. Men wist het al. Sanherib wilde Jeruzalem hetzelfde lot laten ondergaan als Samaria. Op zich moet men daar niet teveel tegenop zien is zijn mening. Want Assur is ook een prachtig land met weidegronden en landbouwgebieden. Een land van koren en wijn. Men kan een nieuw bestaan opbouwen onder vergelijkbare condities. Waar hij aan voorbijgaat is de vrijheid en de zelfstandigheid van Israel als volk. Dat behoort met dit voorstel volledig tot het verleden. Dat wil men niet. Het is volgens de commandant echter de vraag of men wat te willen heeft. Jesaja 36:17 *totdat ik kom en u meevoer naar een land als uw eigen land, een land van koren en nieuwe wijn, een land van brood en wijngaarden.*

De god van Assur en de God van Israel.

De strijd van de volken is een strijd van hun goden.

De commandant gaat nog een stap verder. Hij had al van alles naar voren gebracht wat het – toch al wankele – vertrouwen onderuit moest halen, maar dit slaat alles. Hij doet af aan de macht van de God van Israel. Het is een directe belediging voor de HEERE om Hem te vergelijken met de goden van de volken. Op zich is het overigens wel juist: alle volken hebben hun eigen goden. Wat voor ons ‘de wetenschap’ is of ‘de militaire middelen’ of de mogelijkheden van ‘internet’, in die tijd was het de god van het land van wie men een hoge verwachting had. Aan de god van het land werd ook een overwinning toegeschreven. Tot op dat moment was geen land bestand geweest tegen de overmacht van Assur. Met andere woorden: de god van Assur was al de andere goden de baas. Wat dacht koning Hizkia ‘dat de HEERE Zijn God het zou kunnen winnen van Assur?’ Jesaja 36:18 *Laat Hizkia u niet misleiden door te zeggen: De HEERE zal ons redden. Hebben de goden van de volken, ieder zijn eigen land, gered uit de hand van de koning van Assyrië?* Vervolgens worden enkele andere grote steden genoemd. Hamath lag in Syrië. Ook Samaria delfde het onderspit. Dat zegt wel iets over de god van Samaria. Als de commandant Samaria noemt komt hij dichtbij. Uiteindelijk was dat de hoofdstad van het Noordrijk Israel. Daar woonden de andere – de tien noordelijke – stammen. Stond de God van Juda niet in een zekere relatie tot Samaria? De commandant lijkt het zich niet te realiseren. Uiteindelijk heeft de HEERE de God van Israel de tien stammen overgegeven aan de macht van Assur. Naar dat land zijn de tien stammen in ballingschap gevoerd, hoewel ze volgens de Bijbel ergens in het toenmalige Medië zijn geplaatst. Wil de ware God opstaan? Een ding mag duidelijk zijn. Het is niet alleen van betekenis ‘hoe machtig de God van Israel is’, maar ook of Zijn volk in een goede verhouding tot Hem staat. Is er sprake van een goede verhouding tussen God en Zijn volk – of wil de HEERE Zijn volk nog een kans geven – dan zal God reddend ingrijpen. In de tijd van het Oude Testament liet de HEERE dit weten. Zo kon Samaria weten dat de ballingschap voor de deur stond. Jeruzalem echter zou vooralsnog door God gered worden. Dat had Hij bij monde van Jesaja toegezegd. Dat laatste is doorslaggevend voor de verwachting die wij mogen koesteren. Jesaja 36:19 *Waar zijn de goden van Hamath en Arpad? Waar zijn de goden van Sefarvaim? Hebben zij Samaria*

dan soms uit mijn hand gered? De vraag is: ‘Waarop is uw vertrouwen gebaseerd?’ Zal de HEERE Jeruzalem wel redden uit de hand van Assur? Jesaja 36:20 *Wie onder al de goden van deze landen zijn er die hun land uit mijn hand gered hebben? Zou de HEERE Jeruzalem dan wél uit mijn hand redden?*

De drie gezanten van Koning Hizkia deden verslag met gescheurde kleren.

Het respect voor koning Hizkia mag dan bij de commandant niet groot geweest zijn, het volk hield zich heel nauwkeurig aan het voorschriften van de koning. Koning Hizkia had de inwoners van Jeruzalem op hun hart gedrukt niet in gesprek te gaan met de vijand voor de muur. Ook mochten ze niet reageren op wat die vijand allemaal naar hen toe riep. Het was niet zo dat ze alleen kort mochten antwoorden of boos. Ze mochten volstrekt niet reageren, met geen woord. Jesaja 36:21 *Maar zij zwegden en antwoordden hem met geen woord, want het gebod van de koning was dit: U mag hem niet antwoorden.* Ook de vertegenwoordigers van de koning hielden hun lippen blijkbaar stijf op elkaar. Na de woorden die de commandant tot hen gericht had – en later tot de mannen op de muur van Jeruzalem – hebben ze afscheid genomen en liepen terug naar de poort van Jeruzalem. Mogelijk hebben ze gezegd dat ze de woorden zouden overbrengen aan koning Hizkia. In ieder geval gingen ze dat doen. Ze reageren niet, maar binnen de poorten van Jeruzalem wordt zichtbaar wat de woorden van de rabsaké met hen gedaan hebben. Ze scheuren hun kleren als teken van schrik en verdriet. Ze lijken bijna een voorschot te nemen op de dingen die gebeuren gaan. Dit ziet er niet goed uit. Het gaat hart tegen hart. Sommigen zaken van de commandant waren niet meer dan grootspraak, met andere zaken zat hij er toch echt naast, maar dat ze onder de indruk waren van de macht van Assur mag duidelijk zijn. Ze schatten hun eigen kansen vermoedelijk niet hoog in. Maar.. – zo zal later blijken – God is er ook nog. Jesaja 36:22 *Toen kwam Eljakim, de zoon van Hilkia, het hoofd van de hofhouding, met Sebna, de schrijver, en Joah, de zoon van Asaf, de kanselier, in gescheurde kleren naar Hizkia toe. Zij vertelden hem de woorden van de commandant.*

Hizkia en de Assyriërs.

Tekst o.a.: ‘Hizkia zat als een vogel in zijn kooi gevangen.’ Niet genoemd: Het debacle van Sanherib Jeruzalem 701 v Chr.

De Taylor Prisma.

De Prisma van Sanherib is de benaming van een kleien prisma, die op de zes zijden een Akkadische historische tekst draagt, daterend uit de regering van de Assyrische koning Sanherib. Het eerste exemplaar werd in 1830 door Colonel Taylor opgegraven in de ruïnen van Nineve. In 1855 kocht het British Museum in Londen het prisma van Taylors weduwe. Daar bevindt het prisma zich nog steeds. Dit exemplaar wordt ook wel aangeduid als Prisma van Taylor (Taylor Prism). Dit prisma is 38,5 cm hoog en 16,5 cm breed. Het British Museum dateert het in 691 v. Chr. Het prisma was een van de vroegst bekende teksten in spijkerschrift en heeft een belangrijke rol gespeeld bij de ontcijfering ervan. De tekst op het prisma dateert uit de regering van Sanherib en vermeldt de gebeurtenissen van de jaren 701–681 v. Chr. Het is een belangrijke bron voor de Assyrische geschiedenis, maar ook voor de joodse geschiedenis, daar hierin ook de belegering van Jeruzalem tijdens koning Hizkia wordt beschreven (701 v. Chr.), die ook uit de Bijbel bekend is, waarmee het prisma dit Bijbelse verhaal bevestigt, zij het vanuit een eigen, Assyrisch gezichtspunt. (Tekst Wikipedia)